

ประโยค ป.ธ. ๘

แต่ง ฉันทภาษาภมก

สอบ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

จงถือเอาความ หรือขยายความ หรือเก็บความ ตามแนวเนื้อความ ตามความเหมาะสม ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นคาถาภาษาบาลี โดยฉันทลักษณะ ๓ อย่าง ตามฉันท ในฉันทลักษณะ ๖ อย่าง ที่กำหนดเป็นหลักสูตร แต่งฉันทอะไร แจ่มชัดไว้ด้วย

พระโสณะ ฎีกกัณเณ เป็นบุตรแห่งอุบลิกา มีชื่อว่ากาฬี ผู้โสตาบัน เกิดในเมืองราชคฤห์ เดิมชื่อว่าโสณะ เป็นผู้ทรงเครื่องประดับหุมิราดาโกฏีหนึ่ง พุทฺชน จึงถือนิมิตน์เดิมฉายาเรียกว่า โสณะฎีกกัณเณ ฯ ครั้งนั้น พระมหากัจจายน์อาศัยอยู่ที่ภูเขาลูปวัตต์ มารดาของโสณะกุมารเป็น อุปรากทาน ฯ เมื่อโสณะกุมารโตขึ้น ก็มีความคุ้นเคยในพระมหากัจจายน์ยิ่งขึ้น ประสงค์จะ อุปสมบท ก็ขัดข้องเพราะประเทศนั้นมีสงฆ์ไม่ครบคณะตามพระพุทธานุญาต พระมหากัจจายน์จึง จัดการให้บวชเป็นสามเณรอยู่ถึง ๓ ปี มีภิกษุพอคณะแล้วจึงได้อุปสมบท ต่อมา เจริญวิปัสสนา กรรมฐานไม่นานก็ได้สำเร็จพระอรหัตต์ แต่นั้นได้ศึกษาสูตรตติยาตในสำนักพระเถระ ครั้นศึกษา ได้แล้ว ก็ลาพระอุปัชฌาย์มาเฝ้าพระศาสดา แลนำผ้ากัมพลที่มารดาฝากมถวาย ฯ เมื่อมาถึงแล้ว รับสั่งให้พระอานนท์จัดเสนาสนะที่พักให้ พระอานนท์ทราบพุทธานุญาต จึงจัดให้อยู่ในภายใน พระคัมภีร์ที่ประทับ ฯ เมื่อพระโสณะพักผ่อนโดยสมควรแล้ว รับสั่งให้ถวายธรรมเทศนา ท่านก็ แสดงสูตรเป็นอันมากด้วยเสียงอันไพเราะ ทรงสดับแล้วก็โปรดปราน ประทานสาธุการว่าธรรม ท่านศึกษามาดีแล้ว การแสดงเป็นเช่นเดียวกันกับที่เราแสดง ไม่มีหย่อนหรือยิ่งกว่ากันน้อยหนึ่งเลย ฯ เมื่อได้โอกาสแล้ว ท่านจึงทูลขอพรเรื่องอุปสมบทกรรม อันมีพระวินัยชเรณีย์ ๕ ตามที่พระอุปัชฌาย์ สั่งมา กับเอาผ้ากัมพลผืนใหญ่ปูลาดที่พื้นพระคันธกฏฐีซึ่งเป็นที่เสด็จอยู่ ตามที่มารดาสั่งให้ปูถวาย ครั้นได้รับประทานพรแล้ว ก็ทูลลากลับไปสู่สำนักพระมหากัจจายน์ แลเล่าเรื่องถวายพระอุปัชฌาย์ แต่ต้นจนอวสาน ฯ วันรุ่งขึ้นก็ไปแจ้งเรื่องนั้น ๆ แก่มารดา แลแสดงธรรมที่ถวายแด่พระศาสดาให้ฟัง อุบลิกาผู้เป็นมารดาได้สดับแล้ว ก็มีปิติปราโมทย์เป็นอันมาก ฯ พระโสณะ ฎีกกัณเณ มีคุณสมบัติ ดังนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้ทรงตั้งไว้ในอัครฐานว่า เป็นผู้แสดงธรรมดีกว่าภิกษุทั้งหลาย ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาที

ประโยค ป.ธ. ๘
ตัวอย่าง แต่งฉันทภาษาบาลี
พ.ศ. ๒๕๒๕

ปฐยาวัตร

โย หิ เถโร มหาบุณฺโณ	ปุพฺเพ ปุริตปารมี
รตฺติโย สตฺตนา เอก-	กุณฺธิ วุตฺตปุพฺพโก
โส สโณ กุณฺธิกณฺโณติ	นาเมน ปากฺโข อิท
อิทานาหิ ปุตุตฺติส	กเถสุสสามิ ยถารหิ
อโย ราชคฺเห รุมเม	กฺลุมฺหิ พุทฺธมามเก
มหากจฺจาชนสุเสว	เถรสฺสสิ สิริมโต
สุสุโข วิหรนฺตสุเต	ปวตฺเต นาม ปุพฺพเต
อุปฺนฺชาธิกฺกตฺยา	กาฬิยา ปิยปฺตฺตโก
ชาตกาเล สุสฺสนฺชาโน	โสโณติ อาทินามิโก
ปจฺฉา ว กุณฺธิกณฺโณติ	นามิ เนมิตฺตกํ ลภิ
โกฏฺฐิอกฺคณนกกกฺกณฺ-	เวชนทฺธรภาวโต
วชฺชปฺตฺโต ส เถรสฺมิ	วิสุตฺตัสส ปรมิ ลภิ
มุนินฺทสาสเน เถโร	ยาจิตฺต อุปสมฺมปทํ
ยสฺมา ตทาปฺปกาเยว	ภิกฺขโว ทกฺขิณาปเถ
นาถํ ว พุทฺธปฺลยตฺตํ	ทาทุมสฺสอุปสมฺมปทํ
ตสฺมา เถโร อิมํ โสณํ	ปพฺพาเซตฺวา ว สาสเน
ติวสฺसानจฺเจเนว	สงฺฆมฺหิ กณฺปุเร
อพฺภุสฺสสาหิ มหาสทฺธิ	อุปสมฺมปาพธิตฺตํ ตํ ฯ

วสันตคิลก

ลทฺธูปสมฺมปทมฺยํ สุกตปฺปชาโน
อาตานิโก นจิริมกฺคผลํ ว ปตฺโต
สุตฺตานิ เถรวรโต อนุสิทฺธิ สมฺมา

ปจฉา มุณินทมนภินทิตุกามภูโต
 เถเรน ทินนรสาสนมาทิตติวา
 ปตฺวาน เขตวนรรมมมฺนุกกเมน
 พุทฺธเรน กนฺธภูมิจิ ว สหาวสิตถ
 เสฏฺโฐ ส ตตฺถ วิหรี พหุเทว รตฺตี
 กถยาณวาทกฺรณสวาทภิกฺขุภูโต
 อชฺเชสสิโต ภกฺวตา ภณิตุ ว ฌมฺ
 นิสฺสารโท อภิมุขาปี ชินสฺส ตตฺถ
 ฌมฺ อภาสิ สรภณฺณวิธานโต ว ฯ

วังสัทธะ

คทานุโมทํ สุคโต นรุตฺตโม
 สุวุตฺตฌมฺโมปี สุสิกฺขิโต ว เต
 สุภา อนฺนानธิกา จ เทสฺนา
 สุปฺปณฺณกา เม วิช เทสิตา อิติ
 สุสาธฺกการํ ส สุทฺถุลลภํ อทา
 ตโต จ โสกาสวรํ ลภํ วโร
 อุปฺชฌนอาณตฺติวราช สาทถกํ
 วรํ อยาจิตถ วรํ ตถาคตํ
 สมาตุยา สมนตฺกกมฺพเลนปี
 ตลฺมฺหิ ตสฺสา ภูมฺมิกา อปฺตฺตริ
 วรํ ลภิตฺวา สุทฺตสฺส สมนตฺติกา
 มุณินทมาปฺปจฺฉินฺนูปฺชฌนสนฺติกํ
 นีวตฺติยาโรจนํ สพฺพมสฺส ตํ
 ปวฺตฺติ ยา สา ตหิมตฺตนา กตา ฯ

ปัญชาวัตร

เอโส ปุณฺทินเนตฺมปี	อาโรเจตฺวา สมาตุยา
สจฺจํ เทสิตปฺพุทฺธํ ว	สพฺพํ ฌมฺมํ อเทสยิ

ตํ สุณิตวาน มาตาสส
ขสฺมา ภิกฺขุณฺณมฺกุโธ ว
ตสฺมา ตทา มุนินฺแทน

อุปฺปนฺนปิตฺติกา อหุ
โส ฐมฺมกถิโก อธิ
เอตทกฺเค ปสฺสํโตติ ฯ